Gdańsk 15 listopada 2026

Załącznik nr 1 do Uchwały 2/2026

**Uzasadnienie opinii Komisji Habilitacyjnej,
powołanej przez Radę Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna
i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego,
w postępowaniu w sprawie nadania Panu dr Maciejowi Tarkowskiemu
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych,
w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna**

1. Przebieg postępowania habilitacyjnego

Rada Doskonałości Naukowej w dniu 16 marca 2026 roku wszczęła postępowanie habilitacyjne dr. Macieja Tarkowskiego. W dniu 4 maja 2026 roku Rada Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego powołała Komisję Habilitacyjną w składzie:

- prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Przewodniczący Komisji;
- prof. dr hab. Tomasz Przemysław Śleszyński z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN – Recenzent Komisji;
- prof. dr hab. Andrzej Klasik z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach – Recenzent Komisji;
- dr hab. Krzysztof Gwosdz z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – Recenzent Komisji;
- prof. dr hab. Andrzej Miszczuk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Recenzent Komisji;
- dr hab. Mariusz Kistowski, prof. UG z Uniwersytetu Gdańskiego – Członek Komisji;
- dr hab. Mariusz Andrzej Czepczyński, prof. UG z Uniwersytetu Gdańskiego – sekretarz Komisji.

Ostatnia recenzja habilitacyjna wpłynęła do Rady Dyscypliny w dniu 1 października 2026 roku, co umożliwiło Komisji Habilitacyjnej procedowanie postępowania. 20 października 2026 roku Komisja Habilitacyjna podjęła uchwałę o przeprowadzeniu kolokwium habilitacyjnego dr. Macieja Tarkowskiego w dniu 9 listopada 2026 roku. Przed posiedzeniem kolokwium Komisja Habilitacyjna zapoznała się z dokumentami dotyczącymi postępowania habilitacyjnego dr. Macieja Tarkowskiego:

a) wnioskiem o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego;
b) danymi wnioskodawcy;
c) kopią dyplomu doktorskiego;
d) autoreferatem przedstawiającym osiągnięcia naukowe, informacje o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej;
e) wykazem pozostałych osiągnięć naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich Habilitanta;
f) monografią stanowiącą osiągnięcie Habilitanta;
g) czterema recenzjami dorobku Habilitanta przygotowanymi przez powołanych recenzentów.

Komisja stwierdziła, że dokumentacja została przygotowana zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2026 poz. 1362) i z punktu widzenia formalnego nie budzi zastrzeżeń.

Dokument zanonimizowany za pomocą UG DLP Anonimizator, 2026-11-16 15:12:54

2. Sylwetka naukowa Habilitanta

Dr Maciej Tarkowski jest geografem społeczno-ekonomicznym, specjalizującym się w problematyce rozwoju regionalnego i lokalnego, przestrzennych zróżnicowań społeczno-gospodarczych oraz polityk rozwoju terytorialnego. Jego zainteresowania badawcze obejmują również gospodarkę morską, systemy transportowe, rynek pracy oraz jakość życia. W 1999 roku ukończył studia magisterskie na kierunku geografia na Uniwersytecie Gdańskim, przedstawiając pracę pt. *„Zmiany struktury przestrzennej usług w centrum Gdyni w latach 1980–1998*". W 2007 roku uzyskał stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie rozprawy pt. *„Centra i peryferie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w okresie transformacji ustrojowej*".

Karierę zawodową rozpoczął w 1999 roku w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku, z którym pozostawał związany również w kolejnych latach, prowadząc badania i analizy dotyczące rozwoju regionalnego oraz rynku pracy. Od 2002 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Gdańskiego, początkowo na stanowisku asystenta, a od 2007 roku na stanowisku adiunkta. Obecnie pełni rolę kierownika Zakładu Rozwoju Regionalnego w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Działalność naukowa Habilitanta łączy perspektywę geografii ekonomicznej i studiów regionalnych z praktycznymi zagadnieniami zarządzania rozwojem terytorialnym. Charakterystyczną cechą jego drogi akademickiej jest konsekwentne łączenie badań naukowych z działalnością ekspercką, współpracą z administracją publiczną oraz zaangażowaniem w kształtowanie polityk regionalnych i lokalnych.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Maciej Tarkowski przedstawił autorską monografię *„W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji*" (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 2025, ISBN 978-83-8206-752-1, s. 366). Monografia podejmuje jeden z kluczowych problemów współczesnej geografii społeczno-ekonomicznej i studiów regionalnych, jakim jest poszukiwanie nowych modeli rozwoju w warunkach narastających ograniczeń środowiskowych, przemian technologicznych i zmieniających się oczekiwań społecznych. Praca wpisuje się w debatę nad przyszłością rozwoju regionalnego, wykraczając poza tradycyjne paradygmaty wzrostu gospodarczego, produktywności i konkurencyjności. Jej zasadniczą wartością jest powiązanie ewolucji gospodarczej regionów z koncepcją samopodtrzymywalności, rozumianą jako ograniczanie zasobochłonności procesów produkcji i konsumpcji.

Szczególnie cennym elementem monografii jest reinterpretacja idei rozwoju zrównoważonego w kategoriach samopodtrzymywalności. Rozwój nie sprowadza się tu do równoważenia celów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych, lecz oznacza zdolność systemów regionalnych do długofalowego funkcjonowania, adaptacji i odtwarzania własnych podstaw bez nadmiernej eksploatacji zasobów. Perspektywa ta pozwala wyjść poza często technokratyczne interpretacje zrównoważonego rozwoju, przesuwając uwagę z tempa wzrostu na trwałość procesów rozwojowych oraz warunki podtrzymywania dobrostanu. Głównym celem badań jest identyfikacja prawidłowości rządzących transformacją regionów w kierunku samopodtrzymywalności, ze szczególnym uwzględnieniem terytorialnie zróżnicowanych mechanizmów oraz czynników sukcesu i niepowodzenia tych procesów. Problem ten rozpatrywany jest zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i empirycznym, poprzez analizę ewolucji regionalnych struktur gospodarczych oraz skuteczności instrumentów polityki publicznej.

Podstawową perspektywę analityczną stanowią strategie inteligentnych specjalizacji, wdrażane w Unii Europejskiej na szeroką skalę, z perspektywy finansowej, w latach 2014–2020. Ich wybór pozwala na analizę relacji między regionalnymi potencjałami gospodarczymi, innowacyjnością, instytucjami oraz społecznymi procesami definiowania priorytetów rozwojowych. Szczególne znaczenie przypisano procesowi przedsiębiorczego odkrywania i społecznej legitymizacji wyborów strategicznych. Rozwój regionalny interpretowany jest zatem jako rezultat interakcji wielu aktorów, kompetencji i interesów, a nie wyłącznie jako konsekwencja dostępności zasobów czy przewag konkurencyjnych. Podejście to nawiązuje do geografii relacyjnej i ewolucyjnej geografii ekonomicznej, które podkreślają znaczenie historycznie ukształtowanych trajektorii rozwojowych, lokalnej wiedzy i instytucjonalnego zakorzenienia procesów gospodarczych.

Monografia podejmuje próbę wypełnienia dwóch powiązanych luk poznawczych: oceny skuteczności strategii inteligentnych specjalizacji jako instrumentu polityki regionalnej oraz rozpoznania mechanizmów ograniczania zasobochłonności regionalnych systemów produkcji i konsumpcji. Ważnym wkładem koncepcyjnym jest połączenie terytorialnie zorientowanych polityk innowacyjnych z problematyką trwałości rozwoju i transformacji środowiskowej. Pozwala to dostrzec, że innowacyjność i specjalizacja nie prowadzą automatycznie do samopodtrzymywalności, a ich efekty zależą od uwarunkowań instytucjonalnych, kapitału terytorialnego i przyjętych celów rozwojowych. Na podkreślenie zasługuje również społeczno-technologiczne ujęcie samopodtrzymywalności, sprzyjające operacjonalizacji koncepcji i prowadzeniu analiz empirycznych. Jednocześnie otwiera ono przestrzeń do dalszej refleksji nad społecznymi, kulturowymi i politycznymi wymiarami zrównoważonego rozwoju, w tym nad sprawiedliwym dostępem do zasobów, reprodukcją relacji społecznych oraz demokratycznym współdecydowaniem o kierunkach transformacji. Istotnym walorem pracy jest także jej wymiar aplikacyjny. Analiza strategii inteligentnych specjalizacji dostarcza podstaw do oceny skuteczności polityk publicznych oraz możliwości ich dostosowania do specyficznych warunków regionalnych. Pokazuje również potencjał wykorzystania instrumentów pierwotnie ukierunkowanych na wzmacnianie konkurencyjności do realizacji szerszych celów transformacyjnych.

Za najważniejsze osiągnięcie poznawcze monografii należy uznać przesunięcie perspektywy z konkurencyjności regionów ku ich samopodtrzymywalności, przy zachowaniu empirycznego i instytucjonalnego zakorzenienia rozważań. Praca integruje refleksję nad ewolucją struktur gospodarczych, polityką innowacyjną i środowiskowymi uwarunkowaniami rozwoju, proponując spójne ramy interpretacyjne współczesnych procesów transformacji regionalnej. Całościowo monografię należy ocenić zdecydowanie pozytywnie jako opracowanie dojrzałe, oryginalne oraz wartościowe pod względem poznawczym i aplikacyjnym. Jej walory teoretyczne, szerokie osadzenie w literaturze oraz znaczenie dla interpretacji współczesnych procesów regionalnych pozwalają uznać ją za osiągnięcie naukowe wnoszące znaczący wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej.

4. Ocena aktywności naukowej

Dorobek naukowy dr. Macieja Tarkowskiego zasługuje na zdecydowanie pozytywną ocenę ze względu na spójność tematyczną, różnorodność podejmowanych problemów badawczych oraz umiejętne łączenie refleksji teoretycznej z empiryczną analizą procesów społeczno-gospodarczych i praktyką programowania rozwoju regionalnego i lokalnego. Główne obszary zainteresowań naukowych Habilitanta obejmują mechanizmy rozwoju regionalnego, zróżnicowania terytorialnego, jakość życia, współpracę transgraniczną, gospodarkę morską oraz systemy transportowe i mobilność. Dorobek publikacyjny obejmuje 74 recenzowane publikacje naukowe, w tym 59 opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora: 6 monografii, 35 artykułów naukowych oraz 18 rozdziałów w monografiach. Wśród

publikacji powstałych po doktoracie 27 stanowią prace jednoautorskie, a 32 współautorskie, co potwierdza zarówno samodzielność badawczą, jak i zdolność do współpracy naukowej. Wskaźniki bibliometryczne dorobku naukowego Habilitanta przedstawiają się następująco:

- Sumaryczny Impact Factor: 28,732.
- Liczba cytowań: Web of Science – 108 (101 bez autocytowań), Scopus – 158 (150 bez autocytowań), Google Scholar – 987 (964 bez autocytowań).
- Indeks Hirscha (h-index): Web of Science – 6, Scopus – 8, Google Scholar – 17.
- Aktywność konferencyjna: 61 wystąpień, w tym 48 po doktoracie, z czego 33 na konferencjach międzynarodowych.
- Aktywność projektowa: udział w 4 projektach badawczych oraz 2 projektach badawczo-rozwojowych finansowanych ze środków publicznych.

Przedstawione wskaźniki świadczą o systematycznej aktywności publikacyjnej oraz obecności wyników badań w krajowym i międzynarodowym obiegu naukowym. Dorobek uzupełnia znacząca aktywność konferencyjna, projektowa, recenzencka i ekspercka, potwierdzająca szeroki zakres zaangażowania Habilitanta w życie naukowe.

Istotnym walorem działalności naukowej dr. Macieja Tarkowskiego jest międzynarodowy i interdyscyplinarny charakter, co znajduje odzwierciedlenie we współpracy z ośrodkami akademickimi w Polsce, Litwie, Rumunii i Rosji. Jej rezultatem były wspólne publikacje, projekty badawcze, wystąpienia konferencyjne oraz rozwój analiz regionalnych porównawczych. Na wyróżnienie zasługują zwłaszcza badania nad przestrzennym zróżnicowaniem jakości życia, oparte na obszernym materiale empirycznym, a także analizy społeczno-gospodarczych uwarunkowań współpracy transgranicznej. Szczególnie wartościową cechą dorobku jest jego wymiar aplikacyjny, rozumiany jako zdolność przekładania wiedzy geograficznej na narzędzia do diagnozowania, monitorowania i kształtowania procesów rozwojowych. Wieloletnia współpraca z administracją publiczną, instytucjami badawczymi i podmiotami gospodarczymi zaowocowała licznymi ekspertyzami oraz opracowaniami wykorzystywanymi w tworzeniu programów polityk regionalnych i lokalnych. Aktywność ta stanowi przykład społecznej użyteczności geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, a zarazem pokazuje znaczenie wzajemnych relacji między badaniami naukowymi a praktyką zarządzania rozwojem terytorialnym.

Całościowo dorobek naukowy dr. Macieja Tarkowskiego należy uznać za znaczący, dojrzały oraz wartościowy pod względem poznawczym i aplikacyjnym. Potwierdza on samodzielność naukową Habilitanta, jego kompetencje metodologiczne oraz zdolność do prowadzenia badań we współpracy krajowej i międzynarodowej. Stanowi istotny wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, szczególnie w zakresie studiów regionalnych, analiz terytorialnych oraz polityk rozwoju regionalnego.

5. Ocena osiągnięć w zakresie dydaktyki, organizacji i popularyzacji nauki

Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski dr. Macieja Tarkowskiego należy ocenić bardzo wysoko, podkreślając jego wieloletnie, wszechstronne i konsekwentne zaangażowanie w działalność akademicką oraz współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Na szczególne uznanie zasługuje bogata działalność dydaktyczna, obejmująca opiekę nad ponad 150 pracami dyplomowymi, pełnienie funkcji promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich, opracowywanie autorskich programów nauczania oraz prowadzenie zajęć terenowych i międzynarodowych programów edukacyjnych. Istotnym walorem tej aktywności jest umiejętne łączenie wiedzy teoretycznej z praktycznymi wyzwaniami gospodarki przestrzennej i rozwoju regionalnego.

Dorobek organizacyjny Habilitanta świadczy o jego dużym doświadczeniu i odpowiedzialności za rozwój instytucjonalny uczelni. Pełnienie funkcji kierowniczych, wieloletnia działalność w Senacie Uniwersytetu Gdańskiego, radach i komisjach akademickich oraz zaangażowanie w rozwój kierunków studiów potwierdzają jego istotny wkład w funkcjonowanie i doskonalenie jakości kształcenia. Równie pozytywnie należy ocenić działalność popularyzatorską i ekspercką, szczególnie aktywność w debatach publicznych, publikacje poświęcone problemom rozwoju Pomorza oraz upowszechnianie wyników badań nad jakością życia i zróżnicowaniami regionalnymi. Działalność ta potwierdza zdolność Habilitanta do skutecznego komunikowania wiedzy naukowej i wykorzystywania jej w praktyce społecznej. Całość przedstawionego dorobku zasługuje na zdecydowanie pozytywną ocenę. Świadczy on o dojrzałości akademickiej, wysokich kompetencjach dydaktycznych i organizacyjnych oraz odpowiedzialnym rozumieniu społecznej roli nauki i uniwersytetu.

6. Dyskusja nad osiągnięciem i dorobkiem naukowym dr Macieja Tarkowskiego

Posiedzenie Komisji Habilitacyjnej rozpoczął przewodniczący, prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek, który po krótkim wprowadzeniu, oddał głos Habilitantowi, który wygłosił trzydziestominutowy referat, podsumowujący osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

„W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji"

Celem badań było rozpoznanie mechanizmów transformacji regionów w kierunku samopodtrzymywalności oraz określenie terytorialnych uwarunkowań sukcesów i niepowodzeń w ograniczaniu zasobochłonności produkcji i konsumpcji. Szczególną uwagę poświęcono strategiom inteligentnych specjalizacji jako instrumentom polityki innowacyjnej, mogącym wspierać transformację społeczno-gospodarczą poprzez łączenie celów środowiskowych z poszukiwaniem nowych źródeł konkurencyjności regionalnej. Punktem wyjścia było założenie, że współczesne wyzwania ekologiczne wymagają zakwestionowania tradycyjnego paradygmatu wzrostu gospodarczego. Przyjęta koncepcja samopodtrzymywalności odwołuje się do silnej interpretacji trwałości rozwoju, zakładającej ograniczoną zastępowalność kapitału naturalnego. Transformację potraktowano jako dynamiczny proces negocjowania relacji między potrzebami społecznymi i gospodarczymi a ograniczeniami środowiskowymi.

Głównym osiągnięciem teoretycznym pracy jest autorski model transformacji regionów ku samopodtrzymywalności, integrujący trzy podejścia: koncepcję terytorialnego systemu społecznego Zbyszka Chojnickiego, wielopoziomową perspektywę transformacji społeczno-technologicznej Franka Geelsa oraz ewolucyjną koncepcję ścieżek rozwojowych. Model umożliwia wyjaśnienie wzajemnych zależności między kapitałem terytorialnym, reżimami społeczno-technologicznymi, interwencją publiczną i historycznie ukształtowanymi trajektoriami rozwoju. Istotnym elementem modelu jest założenie możliwości wzajemnego ograniczania zawodności rynku i polityki. Proces przedsiębiorczego odkrywania może przeciwdziałać arbitralności decyzji publicznych, natomiast interwencja publiczna pozwala przezwyciężać rozproszenie wiedzy, deficyty koordynacji i ryzyko innowacyjne. Skuteczność tych mechanizmów zależy jednak od jakości instytucji, kapitału społecznego i zdolności do współpracy.

Weryfikację modelu oparto na czterech hipotezach oraz trójstopniowej procedurze badawczej, obejmującej **analizę 185 regionów w 14 państwach Unii Europejskiej, porównawcze studia ośmiu regionów oraz pogłębione studium województwa pomorskiego**. Pozwoliło to powiązać ogólne prawidłowości z analizą konkretnych mechanizmów instytucjonalnych i społeczno-gospodarczych. Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano **cztery zasadnicze wnioski**:

1. **Ograniczona skuteczność strategii inteligentnych specjalizacji** wynika przede wszystkim z barier wdrożeniowych, w tym niedoskonałości instytucjonalnych, deficytów zasobów i koordynacji oraz oporu utrwalonych struktur i interesów, a nie z zasadniczych wad samej koncepcji.
2. **Strategie inteligentnych specjalizacji stanowią istotny instrument ukierunkowania innowacji na wyzwania samopodtrzymywalności.** Około 40% analizowanych priorytetów regionalnych dotyczyło tej problematyki. Największe efekty odnotowano jednak w sferze dyskursywnej i behawioralnej, podczas gdy rezultaty funkcjonalno-techniczne pozostały ograniczone.
3. **Kluczowym czynnikiem transformacji jest kapitał terytorialny**, zwłaszcza ludzki i społeczny. Kompetencje liderów, zaufanie, zdolność współpracy i tworzenia sieci innowacyjnych mają zasadnicze znaczenie dla trwałości przemian, wykraczające poza samą dostępność finansowania.
4. **Transformacja wykazuje silną zależność od dotychczasowych ścieżek rozwojowych.** Analizowane regiony ujawniły zarówno możliwości rekonfiguracji gospodarki, jak i mechanizmy instytucjonalnego uwięzienia na ścieżce (*lock-in*), czego przykładem była Macedonia Zachodnia w Grecji.

Studium województwa pomorskiego potwierdziło znaczenie oddolnego procesu odkrywania przedsiębiorczego. Otwarta procedura wyłaniania specjalizacji, angażująca ponad 340 podmiotów, umożliwiła mobilizację regionalnych aktorów i identyfikację perspektywicznych obszarów innowacji. Ujawniła jednak również ograniczenia związane z kosztami koordynacji, deficytami kompetencji i fragmentarycznością wsparcia. Transformacja regionu miała przede wszystkim charakter ewolucyjnej modernizacji i dywersyfikacji istniejących ścieżek gospodarczych. W wymiarze aplikacyjnym wskazano na potrzebę uproszczenia procedur, wzmocnienia przywództwa strategicznego, rozwijania innowacji oszczędnych oraz szerszego angażowania użytkowników we współtworzenie i testowanie rozwiązań, m.in. poprzez laboratoria transformacji. Zidentyfikowano również ograniczenia badań, zwłaszcza trudności w uogólnianiu zindywidualizowanych procesów regionalnych oraz konieczność długookresowej oceny ich efektów środowiskowych.

Podsumowując, zasadniczym rezultatem badań jest wykazanie, że transformacja regionów ku samopodtrzymywalności nie jest wyłącznie wyzwaniem technologicznym czy finansowym, lecz przede wszystkim procesem społeczno-instytucjonalnym, zakorzenionym w specyfice terytorialnej i historycznych ścieżkach rozwoju. Skuteczna polityka regionalna wymaga zatem nie tylko trafnego określenia priorytetów, lecz również zdolności do mobilizowania aktorów, budowania zaufania i przełamywania instytucjonalnej inercji.

W następnej części rozpoczęła się dyskusja w formie ocen, komentarzy oraz pytań do Habilitanta.

prof. Przemysław Śleszyński: ocena dorobku, komentarz i pytania

Prof. Śleszyński podkreślił, że ocena dorobku naukowego i głównego osiągnięcia habilitacyjnego dr. Macieja Tarkowskiego jest jednoznacznie pozytywna, a nawet bardzo pozytywna. Dostrzega wprawdzie pewne kwestie dyskusyjne, jednak nie podważają one wysokiej wartości przedstawionego osiągnięcia. Na szczególne uznanie zasługuje umiejętne łączenie przez Habilitanta działalności naukowej, eksperckiej i organizacyjnej, rozwijanej zarówno na Uniwersytecie Gdańskim, jak i we współpracy z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową oraz instytucjami publicznymi.

W monografii „W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji" wskazano pięć zasadniczych walorów naukowych:

- oryginalną konceptualizację samopodtrzymywalności, rozumianej nie jako idealny stan relacji człowiek–środowisko, lecz jako dynamiczny proces uwarunkowany społecznie i przestrzennie;
- opracowanie przekonującego, choć nieco eklektycznego modelu teoretycznego transformacji regionalnej, twórczo wykorzystującego m.in. koncepcję terytorialnego systemu społecznego Zbyszka Chojnickiego;
- ambitną próbę wyjaśnienia znaczenia ewolucyjnych ścieżek rozwojowych oraz inercji struktur społeczno-gospodarczych dla możliwości transformacji regionów;
- imponującą skalę badań empirycznych, należących do najobszerniejszych polskich analiz regionalnych strategii inteligentnych specjalizacji;
- umiejętne powiązanie refleksji teoretycznej z praktyką programowania rozwoju regionalnego oraz sformułowanie użytecznych, choć niekiedy dość ogólnych, rekomendacji.

Prof. Śleszyński pozytywnie ocenił również pozostały dorobek naukowy Habilitanta, szczególnie badania dotyczące systemów transportowych, mobilności, gospodarki morskiej i atrakcyjności inwestycyjnej regionów. Podkreślił znaczącą aktywność konferencyjną, organizacyjną i redakcyjną oraz wzorową współpracę z praktyką gospodarczą i administracją publiczną.

Zasygnalizowano pewne zastrzeżenia dotyczące nadmiernej wielowątkowości monografii oraz niekiedy niewystarczającej refleksji metodologicznej we wcześniejszych publikacjach. Nie podważają one jednak jednoznacznie pozytywnej oceny osiągnięcia, które uznano za istotny i oryginalny wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. W konsekwencji wyrażono zdecydowane poparcie dla nadania dr. Maciejowi Tarkowskiemu stopnia doktora habilitowanego.

W związku z interdyscyplinarnym charakterem zaproponowanej koncepcji samopodtrzymywalności sformułowano dwa pytania, dotyczące:

- specyfiki dyscyplinarnej koncepcji: na czym polega jej oryginalny wkład w geografię społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną w porównaniu z ekonomią? Jakie cechy przesądzają o jej geograficznym, a nie przede wszystkim ekonomicznym charakterze?
- uniwersalności i skali przestrzennej koncepcji: w jakim stopniu samopodtrzymywalność stanowi uniwersalną zasadę transformacji, niezależną od skali przestrzennej, a w jakim jest procesem uwarunkowanym specyfiką terytorialną? Na którym poziomie – globalnym, regionalnym czy lokalnym – ujawnia się jej największa wartość wyjaśniająca?

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego:

Koncepcja samopodtrzymywalności ma charakter interdyscyplinarny i wieloskalowy. Znajduje zastosowanie w różnych naukach społecznych, w tym w ekonomii i geografii społeczno-ekonomicznej. Jej specyfika geograficzna polega przede wszystkim na uwzględnieniu terytorialnego zróżnicowania uwarunkowań, mechanizmów i ścieżek transformacji. Uniwersalność koncepcji wynika z jej odniesienia do globalnych wyzwań środowiskowych i społeczno-gospodarczych, które przyjmują odmienne formy w różnych kontekstach terytorialnych. Z perspektywy praktycznej szczególne znaczenie ma skala, na której istnieją realne możliwości sprawczego oddziaływania na procesy transformacji. W zależności od organizacji systemu zarządzania i podziału kompetencji może to być poziom krajowy, regionalny lub lokalny. Jednocześnie procesy samopodtrzymywalności wymagają analizy wieloskalowej, uwzględniającej wzajemne oddziaływanie czynników lokalnych i ponadlokalnych. Przykładem są miejskie systemy transportowe, których transformacja zależy zarówno od decyzji samorządowych, jak i regulacji krajowych, europejskich oraz globalnych łańcuchów dostaw technologii.

Samopodtrzymywalność stanowi zatem uniwersalną perspektywę badawczą, której konkretne mechanizmy i możliwości realizacji różnią się terytorialnie. Jej istotą jest współzależność procesów globalnych i lokalnych, charakterystyczna dla współczesnych transformacji społeczno-przestrzennych.

Prof. Andrzej Klasik: ocena dorobku, komentarz i pytania

Przedstawiony autoreferat potwierdza najważniejsze walory osiągnięcia naukowego wskazane w pozytywnej recenzji. Monografia W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji stanowi ambitne, wartościowe i nowatorskie przedsięwzięcie naukowe, świadczące o dojrzałości badawczej Autora oraz umiejętności identyfikowania problemów o fundamentalnym znaczeniu dla przyszłości rozwoju regionalnego.

Za najważniejszą wartość monografii należy uznać reinterpretację samej idei rozwoju regionalnego. Koncepcja samopodtrzymywalności wykracza poza tradycyjne rozumienie wzrostu gospodarczego, a także poza niektóre utrwalone interpretacje zrównoważonego rozwoju. Skłania do spojrzenia na transformację jako proces głębokiej zmiany społecznej, gospodarczej, technologicznej i instytucjonalnej, którego celem jest ograniczenie presji na środowisko przy jednoczesnym zachowaniu zdolności regionów do zaspokajania potrzeb społecznych. W tym sensie można mówić nie tylko o zmianie instrumentów polityki regionalnej, ale wręcz o zmianie paradygmatu myślenia o rozwoju. Wymaga ona zakwestionowania dotychczasowych ścieżek rozwojowych, a niekiedy również głębszej reorientacji społeczno-kulturowej. Szczególnego znaczenia nabiera to w warunkach narastającej niepewności, ryzyk klimatycznych i możliwości przekroczenia granic planetarnych. Interesującym kierunkiem dalszego rozwijania tej koncepcji byłoby zatem silniejsze powiązanie jej z badaniami nad przyszłością, zwłaszcza foresightem strategicznym i podejściami antycypacyjnymi.

W monografii można wyróżnić dwie wzajemnie powiązane, ale nie w pełni tożsame perspektywy badawcze. Pierwsza dotyczy szeroko rozumianej transformacji regionów ku samopodtrzymywalności, druga natomiast możliwości wykorzystania strategii inteligentnych specjalizacji jako instrumentu tej transformacji. Rozróżnienie to jest istotne, ponieważ strategie inteligentnych specjalizacji koncentrują się przede wszystkim na innowacjach, technologiach i konkurencyjności, podczas gdy samopodtrzymywalność odnosi się do znacznie szerszych, systemowych przemian gospodarki i społeczeństwa. Strategie te mogą więc wspierać transformację, ale nie wyczerpują jej mechanizmów ani celów.

Za szczególnie wartościowy należy uznać autorski wkład teoretyczno-metodologiczny, polegający na powiązaniu mechanizmów rynkowych, interwencji publicznej, sieciowania regionalnych aktorów oraz ewolucji ścieżek rozwojowych. Istotne jest również odwołanie się do koncepcji regionu jako systemu społecznego oraz uwzględnienie historycznie ukształtowanych uwarunkowań transformacji. Takie ujęcie pozwala lepiej zrozumieć zarówno możliwości zmian, jak i mechanizmy inercji oraz instytucjonalnego uzależnienia od dotychczasowych trajektorii rozwoju.

Pewnego rozwinięcia wymagałoby natomiast silniejsze uwzględnienie relacji regionu z jego otoczeniem. W warunkach globalizacji, międzynarodowych łańcuchów wartości i przepływów zasobów samopodtrzymywalność nie może być rozpatrywana wyłącznie w kategoriach potencjału endogenicznego. Każdy region funkcjonuje bowiem w systemie wieloskalowych współzależności, które mogą zarówno sprzyjać transformacji, jak i ograniczać jej rzeczywiste efekty.

Wysoko należy ocenić także empiryczną część monografii. Rozległe badania europejskich strategii inteligentnych specjalizacji, porównawcze analizy regionalne oraz pogłębione studium województwa pomorskiego stanowią solidną podstawę do wnioskowania. Przekonująco pokazano znaczenie tych strategii dla mobilizowania potencjału innowacyjnego, budowania współpracy i ukierunkowywania rozwoju regionalnego na wyzwania środowiskowe. Jednocześnie wyniki badań ujawniają istotną różnicę między poprawnym sformułowaniem i wdrażaniem strategii a jej rzeczywistymi, długookresowymi efektami. Skuteczność interwencji nie jest bowiem tożsama z jej efektywnością, a wzrost innowacyjności nie musi automatycznie prowadzić do zmniejszenia całkowitej presji

środowiskowej. Właśnie w tym obszarze otwierają się szczególnie interesujące możliwości dalszych badań. Pozostały dorobek naukowy i aktywność Habilitanta również zasługują na wysoką ocenę. Potwierdzają systematyczny rozwój warsztatu badawczego, rosnącą rozpoznawalność naukową oraz umiejętność łączenia badań akademickich z praktyką programowania rozwoju regionalnego.

Podsumowując, przedstawiona monografia stanowi oryginalne i znaczące osiągnięcie naukowe, wnoszące istotny wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Całość dorobku w pełni uzasadnia jednoznaczną, pozytywną ocenę oraz poparcie wniosku o nadanie stopnia dr. Maciejowi Tarkowskiemu stopnia doktora habilitowanego.

Pytania do Habilitanta

- Pomiar samopodtrzymywalności i efektywności strategii inteligentnych specjalizacji. W monografii wykazano znaczenie inteligentnych specjalizacji dla transformacji regionalnej, jednak pozostaje otwarta kwestia pomiaru ich rzeczywistych efektów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Czy możliwe jest opracowanie syntetycznej, dynamicznej miary samopodtrzymywalności, uwzględniającej zdolność regionu do zaspokajania potrzeb przy jednoczesnym ograniczaniu zasobochłonności? Jak odróżnić rzeczywistą transformację regionalną od samego wzrostu innowacyjności technologicznej?
- Granice terytorialne samopodtrzymywalności: w warunkach globalnych współzależności regiony mogą poprawiać własne wskaźniki środowiskowe, przenosząc jednocześnie koszty społeczne i ekologiczne poza swoje granice. Jak zatem rozumieć i mierzyć samopodtrzymywalność w otwartej gospodarce regionalnej? Czy region można uznać za samopodtrzymywalny, jeśli jego równowaga społeczno-gospodarcza i środowiskowa jest osiągana kosztem innych regionów?

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego:

W pierwszej kwestii, dotyczącej relacji między skutecznością a efektywnością, przyjęto rozróżnienie nawiązujące do myśli Petera Druckera, który wskazywał na prymat skuteczności nad efektywnością. Nie ma bowiem nic bardziej bezsensownego niż wykonywanie niewłaściwych działań z najwyższą efektywnością. Kluczowe jest zatem przede wszystkim podejmowanie właściwych działań, a dopiero w dalszej kolejności optymalizacja sposobu ich realizacji.

Analizy efektywności polityk publicznych są niewątpliwie niezbędne do weryfikacji ich założeń i rezultatów. W przedstawionych badaniach zagadnienie to ograniczono jednak przede wszystkim do efektywności organizacyjnej, ponieważ wdrażanie strategii inteligentnych specjalizacji stanowi istotną zmianę organizacyjną, której celem jest również usprawnienie funkcjonowania instytucji i procesów zarządzania. Ocena efektywności ekonomicznej czy ekologicznej wymaga natomiast dłuższej perspektywy czasowej, pozwalającej na ujawnienie się rzeczywistych rezultatów podejmowanych działań. Jednocześnie wraz z upływem czasu rośnie liczba czynników zewnętrznych utrudniających jednoznaczną ocenę ich wpływu. Badanie efektywności strategii inteligentnych specjalizacji pozostaje zatem ważnym kierunkiem dalszych analiz.

W odniesieniu do samopodtrzymywalności gospodarki regionalnej podkreślono, że koncepcja ta nie oznacza dążenia do autarkii. Teoretycznie pełną samowystarczalność można byłoby osiągnąć poprzez zamknięcie gospodarki regionalnej, jednak w warunkach współczesnych powiązań gospodarczych byłoby to nierealistyczne i niepożądane. Istotą samopodtrzymywalności jest raczej ograniczanie zależności zewnętrznych tam, gdzie jest to uzasadnione, w szczególności poprzez zmniejszanie zużycia energii i surowców, skracanie łańcuchów dostaw oraz ograniczanie potrzeb transportowych i związanych z nimi emisji.

Nie wszystkie dobra codziennego użytku muszą być sprowadzane z odległych zakątków świata. Część z nich można wytwarzać lub pozyskiwać bliżej miejsca konsumpcji, wzmacniając tym samym

samowystarczalność regionalną. Nie oznacza to jednak rezygnacji ze specjalizacji i wymiany międzyregionalnej. Przeciwnie, samopodtrzymywalność zakłada utrzymanie wzajemnych relacji gospodarczych, przy jednoczesnym dążeniu do bardziej racjonalnego, zasobooszczędnego i odpornego modelu rozwoju regionalnego.

Prof. Andrzej Miszczuk: ocena dorobku, komentarz i pytania

Przedstawione osiągnięcie naukowe stanowi oryginalne i inspirujące opracowanie, wnoszące znaczący wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Prof. Miszczuk potwierdza opinię, że podejmuje ono problematykę nowego paradygmatu rozwoju, wykraczającego poza skalę regionalną i odnoszącego się również do procesów krajowych, lokalnych i globalnych. Praca została prawidłowo skonstruowana pod względem metodologicznym. Trafnie zidentyfikowano lukę badawczą, właściwie sformułowano cele i konsekwentnie je zrealizowano. Część empiryczna pozostaje spójna z założeniami teoretyczno-metodologicznymi, choć ze względu na analizowany okres ma już częściowo charakter historyczny. Podsumowując cały dorobek, prof. Miszczuk potwierdza pozytywne oceny przedstawione przez pozostałych członków komisji. Osiągnięcie naukowe spełnia wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym, a pozostałe elementy dorobku Habilitanta również oceniono jako wystarczające do nadania stopnia doktora habilitowanego. Nie zgłoszono w tym zakresie żadnych zastrzeżeń.

Na szczególne podkreślenie zasługują aktualność i potencjał dalszego rozwijania koncepcji samopodtrzymywalności regionalnej, zwłaszcza w kontekście współczesnych wyzwań geopolitycznych. Wojna w Ukrainie oraz narastające napięcia międzynarodowe wskazują, że samopodtrzymywalność powinna obejmować nie tylko kwestie środowiskowe, klimatyczne i gospodarcze, lecz także szeroko rozumiane bezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo militarne.

W tym kontekście prof. Miszczuk sformułował pytanie dotyczące przyszłości koncepcji samopodtrzymywalności oraz strategii inteligentnych specjalizacji w warunkach zasadniczych zmian polityki spójności Unii Europejskiej. Dotychczasowa polityka rozwoju regionalnego w Polsce była w znacznym stopniu kształtowana przez priorytety i instrumenty unijne, przy zachowaniu stosunkowo dużej autonomii regionów w zakresie regionalnych programów operacyjnych i strategii innowacji. Tymczasem proponowany na kolejny okres programowania model krajowych i regionalnych planów partnerstwa zakłada silniejszą integrację działań regionalnych z polityką krajową oraz większą rolę administracji centralnej. Jednocześnie rośnie znaczenie innowacji technologicznych, w tym technologii podwójnego zastosowania (dual-use). W związku z tym pojawia się następujące pytanie:

- Jak ocenia Pan możliwości realizacji koncepcji samopodtrzymywalności regionalnej za pomocą strategii inteligentnych specjalizacji w warunkach proponowanej reformy unijnej polityki spójności, ograniczenia dotychczasowej autonomii programowania regionalnego oraz rosnącego znaczenia bezpieczeństwa, innowacji technologicznych i technologii podwójnego zastosowania? Czy zmiany te wzmacniają, czy raczej ograniczają potencjał samopodtrzymywalności regionów?

Odpowiedź dra Macieja Tarkowskiego

W pierwszej kolejności dr Tarkowski wyjaśnił, że intencją rozważań dotyczących rozwoju nie było jedynie redefiniowanie tego pojęcia, lecz próba wyjścia poza sam paradygmat rozwoju. Wskazał, że przywiązanie do tej kategorii jest na tyle silne, iż trudno wyobrazić sobie alternatywne ścieżki przemian, które nie opierałyby się na jakiejkolwiek formie przyrostu, choćby wyłącznie jakościowego.

Odnosząc się do kwestii bezpieczeństwa militarnego, Habilitant podkreślił, że nie należy go bezpośrednio utożsamiać z samopodtrzymywalnością regionalną. Inwestycje w uzbrojenie nie tworzą

bowiem majątku produkcyjnego, a jego użytkowanie wiąże się ze znacznym zużyciem zasobów i energii. Jednocześnie uznał rosnące znaczenie bezpieczeństwa oraz możliwości wspierania technologii podwójnego zastosowania (dual-use) w ramach strategii inteligentnych specjalizacji.

Dr Tarkowski zwrócił uwagę, że dotychczasowy model inteligentnych specjalizacji zapewniał regionom znaczną autonomię w określaniu priorytetów rozwojowych. Ewentualne ograniczenie tej swobody przez administrację centralną mogłoby być sprzeczne z podstawowymi założeniami tej koncepcji. Jednocześnie kolejne perspektywy finansowe Unii Europejskiej wprowadzają zmiany w instrumentach polityki regionalnej, przy zachowaniu ciągłości jej zasadniczych założeń. Przykładem są Regionalne Doliny Innowacji, które zakładają współpracę regionów o różnym poziomie innowacyjności, budowanie sieci powiązań oraz wzajemne uczenie się.

Habilitant podkreślił, że teoretyczny rdzeń koncepcji inteligentnych specjalizacji pozostaje aktualny i może być realizowany za pomocą różnych instrumentów politycznych i administracyjnych, również w zmieniających się uwarunkowaniach instytucjonalnych Unii Europejskiej.

Prof. Andrzej Miszczuk – komentarz

Recenzent zwrócił uwagę, że wydatków na obronność nie należy traktować wyłącznie jako koszt z perspektywy samopodtrzymywalności. Bezpieczeństwo militarne stanowi bowiem warunek prowadzenia długofalowej polityki rozwoju, w tym działań na rzecz klimatu i środowiska. Podkreślił również znaczenie technologii podwójnego zastosowania, takich jak drony, które mogą służyć zarówno celom obronnym, jak i pokojowym.

Dr Maciej Tarkowski – uzupełnienie odpowiedzi

Habilitant zgodzili się, że realizacja długofalowych koncepcji, takich jak samopodtrzymywalność regionalna, wymaga podstawowej stabilności i bezpieczeństwa. W warunkach wojny kwestie te nieuchronnie schodzą na dalszy plan. Wskazał jednocześnie możliwość występowania pozytywnych sprzężeń między bezpieczeństwem a ochroną środowiska. Przykładem jest zachowanie i odtwarzanie terenów podmokłych, które, oprócz funkcji ekologicznych, mogą stanowić naturalne bariery obronne. Pokazuje to, że działania na rzecz bezpieczeństwa i odporności regionalnej mogą wzajemnie się wzmacniać, co stanowi dodatkowe uzasadnienie dla ochrony przyrody.

Pytanie dr hab. Krzysztofa Gwosdza, prof. UJ, zadane przez prof. Tomasza Kaczmarka

Dr hab. Krzysztof Gwosdz, prof., UJ przedstawił krytyczną uwagę dotyczącą siły dowodowej części empirycznej osiągnięcia naukowego. Podkreślił, że porównawcze studium przypadków zostało przemyślanie skonstruowane, jednak jego podstawę stanowią przede wszystkim materiały wtórne, w tym raporty instytucjonalne, a dobór analizowanych regionów był częściowo uwarunkowany dostępnością danych. W związku z tym postawił pytanie,

- w jakim stopniu analizowane regiony można uznać za przypadki modelowe, a w jakim za przypadki specyficzne lub unikatowe. Szczególną uwagę zwrócono na Macedonię Zachodnią, która dobrze ilustruje zjawisko blokady ścieżki rozwojowej (lock-in) w gospodarce uzależnionej od wydobycia węgla brunatnego i produkcji energii. Zasugerował, że wartościowym uzupełnieniem analizy byłoby porównanie tego przypadku z innymi europejskimi regionami transformacji energetycznej, takimi jak północno-zachodnie Czechy czy Łużyce w Brandenburgii i Saksonii.

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego

Habilitant wyjaśnił, że pierwotna koncepcja badań zakładała warstwowy dobór ośmiu regionów, pozwalający uchwycić możliwie szeroką różnorodność przypadków przy zachowaniu ich

porównywalności. Dwie próby realizacji takiego podejścia zakończyły się jednak niepowodzeniem, przede wszystkim ze względu na ograniczony dostęp do odpowiednich materiałów, często publikowanych wyłącznie w językach narodowych. Ostatecznie badanie oparto na dostępnych danych wtórnych, przede wszystkim na raportach Komisji Europejskiej, dokumentach strategicznych i opracowaniach instytucjonalnych. Podkreślono, że wykorzystane źródła zawierały pogłębione analizy, w tym wyniki wywiadów z regionalnymi interesariuszami, co stanowi bogaty materiał empiryczny. Jednocześnie przyznano, że wtórny charakter danych oraz sposób doboru przypadków stanowią ograniczenia metodologiczne badania.

Odnosząc się do kwestii modelowości, dr Tarkowski wskazał, że analizowane regiony dobrano przede wszystkim jako przypadki modelowe w sensie ilustracyjnym, reprezentujące określone mechanizmy i problemy rozwojowe, a nie jako statystycznie reprezentatywną próbę regionów europejskich. Przykładowo, Kraj Basków ilustruje pozytywne znaczenie kapitału społecznego i jego mobilizacji na rzecz przemian gospodarczych, natomiast Macedonia Zachodnia obrazuje negatywne konsekwencje dominacji kapitału wiążącego (bonding social capital), mogącego utrwalać istniejące układy zależności i blokować zmiany strukturalne. Podsumowując, podkreślił, że wartość poznawcza analizowanych przypadków wynika przede wszystkim z ich zdolności do wyjaśniania określonych procesów i mechanizmów rozwoju regionalnego. Przyznał zarazem, że zakres reprezentatywności przeprowadzonych badań pozostaje ograniczony, co należy uwzględnić przy interpretacji i uogólnianiu wyników.

Dr hab. Mariusz Kistowski, prof. UG: ocena dorobku, komentarz i pytania

Dr hab. Kistowski podkreślił, że przedstawione osiągnięcie naukowe stanowi istotny i wysoko oceniany wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Chociaż problematyka samopodtrzymywalności i inteligentnych specjalizacji jest obecna w literaturze od dłuższego czasu, Habilitant zaproponował względnie nowatorskie, szerokie i kompleksowe podejście do tych zagadnień. Pozytywnie ocenił również całokształt dorobku naukowego, obejmującego zarówno główny nurt badań nad rozwojem regionalnym, jak i istotne osiągnięcia w zakresie transportu oraz gospodarki morskiej. Zwrócił ponadto uwagę na znaczący dorobek organizacyjny Habilitanta i jego zaangażowanie w funkcjonowanie uczelni.

W nawiązaniu do własnych zainteresowań badawczych dr hab. Kistowski sformułował pytanie o relację między koncepcją samopodtrzymywalności regionalnej, strategiami inteligentnych specjalizacji a ideą zrównoważonego rozwoju. Zwrócił uwagę, że zarówno dążenie do samopodtrzymywalności, jak i wdrażanie inteligentnych specjalizacji mogą służyć różnym celom, niekoniecznie zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju.

- W jakim stopniu samopodtrzymywalność regionalna oraz strategie inteligentnych specjalizacji są zgodne z powszechnie przyjętym rozumieniem zrównoważonego rozwoju? Czy te instrumenty rzeczywiście sprzyjają realizacji jego celów, czy też mogą prowadzić do rezultatów z nimi sprzecznych?

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego

Habilitant wyjaśnił, że strategie inteligentnych specjalizacji nie były projektowane wyłącznie jako instrumenty realizacji celów środowiskowych czy samopodtrzymywalności regionalnej. Regiony miały znaczną swobodę w określaniu priorytetów, dlatego badania koncentrowały się na ocenie, w jakim stopniu podejmowane działania rzeczywiście sprzyjały samopodtrzymywalności. Wskazał na niekonsekwencje występujące nawet w obrębie pojedynczej specjalizacji. Przykładowo rozwój morskiej energetyki wiatrowej może ograniczać zasobochłonność i wspierać transformację energetyczną, jednak szczegółowe zapisy tego priorytetu dopuszczały również działania niezwiązane bezpośrednio z

samopodtrzymywalnością. Potwierdza to, że inteligentne specjalizacje nie są jednoznacznie ukierunkowane na realizację celów zrównoważonego rozwoju.

Dr Trkowski podkreślił, że zainteresowanie koncepcją samopodtrzymywalności wynikało zarówno z potrzeby wprowadzenia do polskiej debaty pojęcia obecnego w literaturze anglojęzycznej, jak i z krytycznej refleksji nad ograniczeniami klasycznego rozumienia zrównoważonego rozwoju. Definicja zakładająca zaspokajanie potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń, bez określenia charakteru i poziomu tych potrzeb, pozostaje mało operacyjna, szczególnie w obliczu postępującego przekraczania granic ekologicznych. Zwrócił uwagę, że popularność zrównoważonego rozwoju wynika częściowo z obietnicy pogodzenia wzrostu gospodarczego z ochroną środowiska. Tymczasem samopodtrzymywalność nie zakłada konieczności dalszego wzrostu, uznając, że rzeczywiste ograniczenie antropopresji i zużycia zasobów może wymagać rezygnacji z dotychczasowych celów wzrostowych. Nie przesądza to o wyborze konkretnego alternatywnego modelu rozwoju, lecz otwiera przestrzeń dla dalszych badań nad koncepcjami wykraczającymi poza tradycyjny paradygmat wzrostu. Samopodtrzymywalność przedstawiono zatem jako podejście uwzględniające realne ograniczenia środowiskowe, bez traktowania wzrostu gospodarczego jako niezbędnego celu przemian regionalnych.

Dr hab. Mariusz Czepczyński, prof. UG: ocena dorobku, komentarz i pytania

Dr hab. Czepczyński podkreślił wysoką ocenę osiągnięcia naukowego Habilitanta, zwracając szczególną uwagę na innowacyjność opracowania oraz umiejętne połączenie refleksji teoretycznej z praktycznym zastosowaniem koncepcji naukowych w polityce rozwoju regionalnego. W tym kontekście sformułował pytanie dotyczące

- oceny przygotowywanej strategii rozwoju województwa pomorskiego, w szczególności stopnia, w jakim uwzględnia ona koncepcję samopodtrzymywalności regionalnej oraz założenia przedstawione w osiągnięciu naukowym Habilitanta.

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego

Odnosząc się do pytania, Habilitant wskazał, że w przygotowywanej strategii nadal dominuje tradycyjne rozumienie zrównoważonego rozwoju, oparte na równoważeniu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Podejście to prowadzi do uwzględniania różnych priorytetów, które jednak niekoniecznie tworzą spójną i konsekwentną ścieżkę ku samopodtrzymywalności regionalnej. Choć w strategii obecne są elementy odpowiadające tej koncepcji, nie stanowią one wyraźnej osi całego dokumentu. Jednocześnie zwrócił uwagę na rosnące znaczenie bezpieczeństwa oraz technologii podwójnego zastosowania, które stają się nowymi priorytetami strategicznymi. Zagadnienia te, wcześniej słabo eksponowane w regionalnych dokumentach rozwojowych, odzwierciedlają zmianę uwarunkowań geopolitycznych oraz rosnącą wagę bezpieczeństwa w polityce regionalnej.

Prof. Tomasz Kaczmarek: ocena dorobku, komentarz i pytania

Prof. Kaczmarek podkreślił, że postępowanie habilitacyjne oraz przedłożona dokumentacja spełniają wszystkie wymagania ustawowe. Podzielił bardzo pozytywne oceny dorobku naukowego Habilitanta zawarte w recenzjach, szczególnie wysoko oceniając główne osiągnięcie naukowe. Zwrócił uwagę na wartość monografii jako samodzielnego i oryginalnego osiągnięcia naukowego, umożliwiającego kompleksowe przedstawienie wyników badań oraz jednoznaczne określenie indywidualnego wkładu autora. Podkreślił, że choć współczesne postępowania habilitacyjne dopuszczają różne formy prezentacji osiągnięć naukowych, monografia pozostaje szczególnie wartościową formą syntezy dorobku badawczego. Następnie skierował do Habilitanta pytanie dotyczące dalszych planów naukowych:

- czy zamierza kontynuować badania nad samopodtrzymywalnością i rozwojem regionalnym, rozwijać nowe projekty badawcze i grantowe, czy też planuje podjąć nowe kierunki zainteresowań naukowych?

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego

Dalsze plany badawcze wynikają bezpośrednio z problematyki poruszonej w monografii, a zwłaszcza z krytycznej refleksji nad dominującym paradygmatem rozwoju. Szczególne zainteresowanie budzą koncepcje postwzrostu (post-growth) i dewzrostu (degrowth) oraz ich konsekwencje dla organizacji przestrzeni i rozwoju regionalnego. Podkreślił, że dotychczasowa logika rozwoju regionalnego, oparta na wzroście gospodarczym, korzyściach skali i aglomeracji, prowadzi do określonych struktur przestrzennych, sprzyjających koncentracji działalności gospodarczej i polaryzacji rozwoju. Wobec narastających ograniczeń środowiskowych i możliwego osiągnięcia granic wzrostu zasadne staje się pytanie, jak alternatywne modele gospodarowania mogą przekształcać relacje i struktury przestrzenne.

Jako jeden z potencjalnych kierunków badań dr Tarkowski wskazał na przyszłość globalnych systemów transportowych, ich koszty środowiskowe oraz możliwości ograniczania przepływów towarowych bez pogarszania jakości życia. Wiąże się z tym pytanie o konsekwencje częściowej deglobalizacji gospodarki dla funkcjonowania regionów, w tym obszarów portowych, takich jak Trójmiasto. Zwrócił również uwagę na potrzebę ponownego rozważenia znaczenia korzyści skali i aglomeracji. Czy w warunkach gospodarki postwzrostowej nadal będą dominować procesy koncentracji i polaryzacji przestrzennej, czy też pojawią się nowe, bardziej zdecentralizowane układy społeczno-gospodarcze? Podsumowując, wskazał, że przyszłe zainteresowania naukowe będą koncentrować się na przestrzennych konsekwencjach odchodzenia od paradygmatu wzrostu gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem przemian struktur regionalnych, systemów transportowych i relacji między rozwojem gospodarczym a ograniczeniami środowiskowymi.

Prof. Marek Dutkowski – pytanie

Prof. Dutkowski zwrócił się do Habilitanta z prośbą o krótką

- analizę porównawczą pojęcia regionu samopodtrzymującego się w odniesieniu do innych koncepcji obecnych w literaturze, takich jak region inteligentny, innowacyjny, antykruchy (antifragile) czy rezylientny (resilient).

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego

Habilitant wyjaśnił, że zasadniczą cechą koncepcji regionu samopodtrzymującego się jest uznanie obiektywnych ograniczeń ekologicznych i granic wzrostu za podstawowe uwarunkowania procesów społeczno-gospodarczych. Oznacza to konieczność podporządkowania polityk i działań rozwojowych rzeczywistym możliwościom środowiska, a nie jedynie uwzględniania kwestii ekologicznych jako jednego z wielu celów. Pozostałe koncepcje regionalne niekoniecznie przyjmują takie założenie. Region inteligentny lub innowacyjny może realizować cele samopodtrzymywalności, wykorzystując technologie do ograniczania zużycia zasobów, ale nie jest to jego cechą definiującą. Podobnie koncepcje rezyliencji i antykruchości koncentrują się przede wszystkim na zdolności reagowania na niepewność, kryzysy i nieprzewidywalne zdarzenia, nie nadając ograniczeniom ekologicznym równie centralnego znaczenia.

Jako przykład wskazał konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę, która ujawniła skalę zależności europejskich gospodarek od surowców i energii. Kryzys dostaw węgla w 2022 roku unaocznił podatność regionów na zewnętrzne szoki oraz potrzebę poszukiwania alternatywnych źródeł energii. Jednocześnie wyraził wątpliwość, czy doświadczenie tego kryzysu doprowadziło do wystarczająco trwałych i intensywnych działań na rzecz ograniczania zależności surowcowych.

Prof. Marek Dutkowski – komentarz uzupełniający

Pytający zaproponował spojrzenie na samopodtrzymywalność poprzez metaforę cyklu życia człowieka. W młodości dominuje wzrost i rozwój, natomiast w późniejszych etapach życia coraz większego znaczenia nabiera utrzymanie sprawności, równowagi i zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Podobną logikę można odnieść do regionów, zwłaszcza europejskich obszarów doświadczających starzenia się ludności, kurczenia zasobów demograficznych oraz degradacji infrastruktury. W takich warunkach samopodtrzymywalność może stanowić bardziej adekwatny cel polityki regionalnej niż nieustanne dążenie do wzrostu. Podkreślił, że koncepcja ta powinna obejmować nie tylko zasoby przyrodnicze, lecz również kapitał ludzki i materialny, a także zdolność regionu do utrzymania odpowiedniej jakości życia w warunkach ograniczonych możliwości rozwojowych.

Dr hab. Adam Przybyłowski, prof. UMG (Uniwersytet Morski w Gdyni) – pytanie

Sformułował dwa pytania dotyczące możliwości dalszego rozwijania i praktycznego wykorzystania koncepcji samopodtrzymywalności oraz inteligentnych specjalizacji.

- Pierwsze dotyczyło możliwości ilościowego pomiaru samopodtrzymywalności regionalnej, w szczególności opracowania syntetycznego wskaźnika umożliwiającego porównywanie regionów. Zapytano, czy stworzenie takiego miernika jest metodologicznie możliwe i na jakim poziomie przestrzennym mogłoby być realizowane.
- Drugie pytanie dotyczyło modelowego charakteru pomorskiego sposobu wyłaniania się inteligentnych specjalizacji. Poproszono o ocenę, czy oddolny, partycypacyjny model zastosowany w województwie pomorskim można uznać za rozwiązanie możliwe do wdrożenia również w innych regionach Unii Europejskiej.

Odpowiedź dr Macieja Tarkowskiego

Odnosząc się do pierwszego pytania, Habilitant wyjaśnił, że w przedstawionych badaniach świadomie zrezygnowano z tworzenia syntetycznego wskaźnika samopodtrzymywalności. Przyjęto bowiem podejście procesowe i analityczne, ukierunkowane na identyfikację mechanizmów i uwarunkowań przemian regionalnych, a nie na ilościową syntezę ich rezultatów. Podkreślił, że problemy związane z przekraczaniem granic planetarnych i zmianami klimatu mają charakter złożony, a sposoby ich rozwiązywania nie zostały jeszcze w pełni zdefiniowane. Konstruowanie wiarygodnych wskaźników syntetycznych wymaga natomiast stabilnych ram teoretycznych, jednoznacznego doboru zmiennych oraz uzasadnienia ich wag. Na obecnym etapie badań warunki te nie są w pełni spełnione. Zwrócił jednocześnie uwagę na istnienie mierników, takich jak ślad ekologiczny czy dług ekologiczny, które mogą stanowić podstawę przyszłych analiz ilościowych. Istotnym wyzwaniem pozostaje jednak możliwość ich operacjonalizacji i zastosowania na poziomie regionalnym.

W odpowiedzi na drugie pytanie wskazał, że województwo pomorskie można uznać za przykład modelowy przede wszystkim w początkowej fazie wyłaniania się inteligentnych specjalizacji. Władze regionu zdecydowały się na otwartą procedurę konkursową, angażującą regionalnych interesariuszy i tworzące się partnerstwa gospodarcze. Proces ten był wspierany przez zewnętrznych ekspertów, w tym firmę Deloitte, która pomagała identyfikować potencjały, szanse i zagrożenia związane z poszczególnymi obszarami specjalizacji. Podkreślił, że był to proces intensywny, partycypacyjny i wymagający znacznych zasobów organizacyjnych oraz finansowych. Z tego względu początkowy etap można uznać za przykład dobrej praktyki w regionalnym zarządzaniu innowacjami.

Jednocześnie zwrócił uwagę na ograniczenia tego modelu, ujawniające się w kolejnych etapach realizacji strategii. Pomimo pierwotnego założenia otwartości i okresowej weryfikacji specjalizacji, proces ich odnawiania nie prowadził do równie szerokiej konkurencji i ponownego otwarcia na nowe

obszary. Mogło to wynikać zarówno z utrwalenia interesów dominujących partnerstw, jak i z wysokich kosztów oraz obciążeń związanych z powtarzaniem tej rozbudowanej procedury. W rezultacie rozwiązanie uznawane za modelowe na etapie projektowania strategii może ujawniać istotne słabości w fazie jej wdrażania i aktualizacji. Przypadek Pomorza pokazuje zatem zarówno potencjał oddolnego wyłaniania się inteligentnych specjalizacji, jak i trudności w utrzymaniu otwartości, elastyczności oraz zdolności do ich okresowej redefinicji.

Podsumowanie i ocena kolokwium habilitacyjnego

Przebieg kolokwium habilitacyjnego został **jednoznacznie pozytywnie oceniony przez wszystkich członków komisji**. Podkreślono wysoki poziom merytoryczny prezentacji, bardzo dobrą znajomość problematyki badawczej oraz samodzielność i dojrzałość naukową Habilitanta.

Prezentację uznano za klarowną, logicznie uporządkowaną i przekonującą. Szczególnie doceniono **uwzględnienie uwag zawartych w recenzjach podczas kolokwium**, co świadczy o otwartości na krytykę naukową oraz umiejętności rozwijania i doskonalenia własnej argumentacji. Zwrócono jedynie uwagę na częste korzystanie z przygotowanego tekstu, co nie wpłynęło jednak na pozytywną ocenę wystąpienia.

Wysoko oceniono odpowiedzi na pytania recenzentów i pozostałych uczestników kolokwium. Habilitant wykazał się **rozległą wiedzą, swobodą poruszania się w złożonej problematyce oraz umiejętnością prowadzenia rzeczowej dyskusji naukowej**. Szczególnie doceniono zdolność do podejmowania zagadnień wykraczających poza bezpośredni zakres osiągnięcia naukowego, w tym dotyczących przestrzennych wymiarów samopodtrzymywalności, alternatywnych paradygmatów rozwoju i przyszłości polityki regionalnej. Pozytywnie oceniono również gotowość do wskazywania ograniczeń własnych badań i uznawania niejednoznaczności niektórych problemów.

Podkreślono **żywy, otwarty i dialogiczny charakter kolokwium**, w którym aktywnie uczestniczyli również przedstawiciele środowiska akademickiego spoza komisji. Dyskusja potwierdziła aktualność i znaczący potencjał dalszego rozwijania koncepcji samopodtrzymywalności regionalnej. Zwrócono także uwagę na jasno określone perspektywy dalszych badań Habilitanta oraz jego istotny dorobek organizacyjny.

W podsumowaniu stwierdzono, że kolokwium przebiegło bardzo sprawnie, a przedstawione odpowiedzi były merytoryczne, wyczerpujące i przekonujące. **Komisja zgodnie uznała, że kolokwium potwierdziło samodzielność naukową, wysokie kompetencje badawcze oraz dojrzałość Habilitanta, w pełni uzasadniając pozytywną ocenę tej części postępowania habilitacyjnego.**

8. Opinia członków Komisji Habilitacyjnej niebędących recenzentami na temat dorobku naukowego Habilitanta

Opina prof. Tomasza Kaczmarka

Jako przewodniczący Komisji ds. postępowania habilitacyjnego dr. Macieja Tarkowskiego, powołanej przez Radę Naukową Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego (Uchwała nr 14/RDNG/2026 z dnia 4.05.2026 r.), zapoznając się z dorobkiem naukowym Kandydata wyrażam opinię, że spełnia on ustawowe kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie

geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Na podstawie oceny wskazanego przez Habilitanta osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, tj. monografii pt. „W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji", stwierdzam, że stanowi ono istotny wkład w rozwój dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Uważam dokonania Habilitanta za wartościowe, interesujące poznawczo oraz o dużej wartości teoretycznej. Pozytywna ocena dotyczy zarówno głównego osiągnięcia naukowego, jak i całego dorobku publikacyjnego oraz działalności badawczej i organizacyjnej Kandydata po uzyskaniu stopnia doktora.

Osiągnięcie naukowe Pana dr. Macieja Tarkowskiego to obszerna (366 stron) i spójna tematycznie monografia naukowa, która obejmuje spektrum zagadnień, takich jak:

1. Identyfikacja i analiza transformacji regionów w granicach wyznaczanych przez wymogi ekologiczne, społeczne i gospodarcze
2. Konceptualizacja zjawiska samopodtrzymywalności i osadzenie go w aparacie pojęciowym geografii ekonomicznej i studiów regionalnych,
3. Opracowanie autorskiego modelu transformacji regionu oraz przedstawienie mechanizmów, poprzez które strategie inteligentnych specjalizacji mogą wpływać na tę transformację.

Podjęta przez Habilitanta problematyka badawcza jest ważna z punktu widzenia poszukiwania optymalnych sposobów i modeli transformacji regionów, z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i czynników. Otrzymane wyniki badań dr. Macieja Tarkowskiego są oryginalne i nowatorskie tak w warstwie poznawczej jak i metodologiczno-teoretycznej, wnosząc istotny wkład w rozwój wiedzy i badań na temat organizacji, funkcjonowania i rozwoju regionów.

Na wysoką ocenę, tak pod względem ilościowym jak i jakościowym, zasługuje także pozostały dorobek publikacyjny Habilitanta, na który składają się badania naukowe, głównie z zakresu geografii regionalnej. W dorobku dr. Macieja Tarkowskiego po uzyskaniu stopnia doktora znajdują się 64 prace naukowe oraz 19 ekspertyz naukowych, w tym 35 artykułów, 5 współautorskich monografii oraz 18 rozdziałów w monografiach. Na podkreślenie zasługuje duża aktywność naukowa Habilitanta poza macierzystą uczelnią, w tym współpraca z ośrodkami zagranicznymi (pobyty badawcze i dydaktyczne, publikacje). Dr Maciej Tarkowski jest zaangażowany w działalność ekspercką, popularyzację wiedzy, szczególnie na temat Pomorza, co koresponduje z jego zainteresowaniami naukowymi.

W oparciu o ocenę osiągniecia naukowego oraz innych aktywności badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych dr. Macieja Tarkowskiego stwierdzam, że wniósł ona swoimi badaniami i publikacjami istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Wyrażam przekonanie, że jest ona dojrzałym badaczem, o znacznym już potencjale twórczym. Tym samym, w mojej opinii Pan doktor Maciej Tarkowski spełnia warunki stawiane kandydatom do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego, sformułowane w art. 219 ust. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Opinia dr hab. Mariusz Kistowskiego, prof. UG

Informuję, że jako członek Komisji habilitacyjnej w przewodzie dr Macieja Tarkowskiego zapoznałem się z monografią jego autorstwa, która stanowi osiągniecie naukowe oraz głównymi elementami jego dorobku naukowo-badawczego oraz osiągnięciami dydaktycznymi, organizacyjnymi i popularyzatorskimi. W mojej opinii dorobek ten spełnia wymogi art. 219 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym, a co za tym idzie popieram wniosek o nadanie dr Maciejowi Tarkowskiemu stopnia dr hab. w dyscyplinie Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka

Przestrzenna. Monografia stanowi poprawną pod względem metodologicznym i metodycznym oraz nowatorską pod względem naukowym rozprawę, obszernie prezentująca aktualną i ważką problematykę samopodtrzymywalności regionów w kontekście inteligentnych specjalizacji. W kontekście aktualnych problemów, potrzeb i trendów rozwoju społeczno-gospodarczego oraz globalnych i regionalnych zagrożeń, ustalenia monografii uważam za istotny wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny. Przedstawione w niej kierunki badań stanowią kwintesencję i pewien rodzaj podsumowania kilkudziesięcioletnich zainteresowań naukowych Autora, który realizował je zarówno w trakcie pracy naukowej, jak i projektowo-eksperckiej w instytucjach wspomagających rozwój regionalny Pomorza. Nurty te dominują również w pozostałym dorobku naukowym M. Tarkowskiego, niemniej całość podejmowanej problematyki jest znacznie szersza i obejmuje również zagadnienia gospodarki morskiej i systemów transportowych, w tym mobilności miejskiej, stanowiące tradycyjne pola badawcze jednostki UG, w której zatrudniony jest Habilitant. Znajdują one odzwierciedlenie również w pozostałym dorobku, która składa się z ponad 70 publikacji o sumarycznym IF wynoszącym 28,732. Wartości te należy ocenić jako przeciętne w kontekście blisko 25 letniej pracy naukowo-badawczej. Wspomniany dorobek uzupełniają wysoka aktywność Habilitanta w upowszechnianiu dorobku naukowego (61 wystąpień konferencyjnych), udział w kilku projektach badawczych, szeroka współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym, przekładająca badania teoretyczne na wdrożenia, oraz zaangażowanie w edukację akademicką oraz organizację działalności uczelni, w tym 3 kadencje w Senacie UG jako przedstawiciel Wydziału Oceanografii i Geografii. Od 2023 r. pełni również funkcję Kierownika Zakładu Rozwoju Regionalnego UG. Przedstawione argumenty potwierdzają wyrażoną wcześniej pozytywną opinię o dorobku Habilitanta.

Opinia dr hab. Mariusza Czepczyńskiego, prof. UG

Rozprawa habilitacyjna dr. Macieja Tarkowskiego pt. „W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji" stanowi wartościowe, oryginalne i dojrzałe naukowo opracowanie, podejmujące aktualną i istotną problematykę współczesnego rozwoju regionalnego. Na szczególne uznanie zasługuje próba wyjścia poza tradycyjny paradygmat wzrostu gospodarczego i konkurencyjności w kierunku samopodtrzymywalności regionów, rozumianej przez pryzmat ograniczania zasobochłonności produkcji i konsumpcji. Szczególnie cennym elementem rozprawy jest trafna i inspirująca reinterpretacja idei rozwoju zrównoważonego jako rozwoju samopodtrzymującego się, a więc zdolnego do długofalowego odtwarzania własnych podstaw społecznych, gospodarczych i środowiskowych bez nadmiernej eksploatacji zasobów. Takie ujęcie przywraca pojęciu zrównoważonego rozwoju jego głębszy, transformacyjny sens, wykraczający poza dominujące, często technokratyczne interpretacje równoważenia celów ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Pozwala zarazem spojrzeć na rozwój regionalny nie tylko przez pryzmat wzrostu i konkurencyjności, lecz także przez pryzmat trwałości, zdolności adaptacyjnych i odpowiedzialności za przyszłość. Istotnym walorem pracy jest umiejętne połączenie refleksji teoretycznej z analizą empiryczną oraz wykorzystanie strategii inteligentnych specjalizacji jako perspektywy interpretacyjnej dla procesów transformacji regionalnej. Autor przekonująco ukazuje znaczenie uwarunkowań terytorialnych, kapitału regionalnego, procesów przedsiębiorczego odkrywania oraz społecznie legitymizowanych wyborów rozwojowych. Rozprawa wnosi ważny wkład w dyskusję nad ewolucją polityk regionalnych, mechanizmami transformacji gospodarczej oraz poszukiwaniem nowych modeli rozwoju w obliczu narastających wyzwań środowiskowych i społecznych. Pracę i cały dorobek Habilitanta oceniam zdecydowanie pozytywnie, uznając ją za istotny wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, szczególnie w zakresie geografii ekonomicznej, studiów regionalnych oraz polityk rozwoju zorientowanych terytorialnie.

8. Wniosek końcowy

Komisja Habilitacyjna na posiedzeniu w dniu 9 listopada 2026 roku stwierdziła, że zarówno poziom merytoryczny przedstawionego przez dr Macieja Tarkowskiego osiągnięcia naukowego pt. *„W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji ”*, jak i jego pozostały dorobek naukowy spełniają kryteria określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2026 poz. 1362). Uwzględniając Uchwałę nr 13/23 (ze zm.) Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z 30 października 2025, określającą sposób postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w Uniwersytecie Gdańskim, Komisja przedkłada Radzie Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego uchwałę z opinią popierającą nadanie Panu doktorowi Maciejowi Tarkowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Przewodniczący Komisji Habilitacyjnej

Podpis elektroniczny/certyfikat został usunięty podczas anonimizacji dokumentu.